

פתיחה לפרק "רבי אליעזר דמילה"

יִיאָמֵר אֱלֹהִים אֶל-אַבְרָהָם וְאֵתָה אֶת-בְּרִיתִי תִשְׁמֵר אֹתָהּ וְרָצַף אֶחְרִיף לְדֹרֹתֶם. זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין יְרָצַף אֶחְרִיף הַמּוֹל לָכֶם כָּל-זָכָר. וְנִמְלַתֶם אֶת בָּשָׂר עֶרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם. וּבֶן-שְׁמֹנֶת יָמִים יְמוֹל לָכֶם כָּל-זָכָר לְדֹרֹתֵיכֶם יְלִיד בֵּית וּמְקַנֵּת-כֶּסֶף מִכֹּל בֶּן-זָכָר אֲשֶׁר לֹא מְזֻרָעָה הוּא. הַמּוֹל יְמוֹל יְלִיד בֵּיתָהּ וּמְקַנֵּת כֶּסֶף וְהָיְתָה בְּרִיתִי בְּבָשְׂרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם. וְעָרַל זָכָר אֲשֶׁר לֹא-יְמוֹל אֶת-בָּשָׂר עֶרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מֵעַמִּיהָ אֶת-בְּרִיתִי הַפֶּר-

(בראשית יג, ט-יד)

דְּבַר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֵשֶׁה כִּי תוֹרִיעוּ וְיִלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שְׁבַעַת יָמִים כִּימֵי נִדַת דָּוְתָה תִטְמָא. וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יְמוֹל בָּשָׂר עֶרְלָתוֹ. (ויקרא יב, ב-ג)

המילה עצמו אלא אף מפני שאר ההכנות למילה (כגון הבאת הסכין והכנתה), ומה הן ההכנות הנחשבות הכרחיות לצורך זה.

בעיה יסודית יותר שנתעוררה תוך הדיון בהלכות מילה היא: האם מצות המילה יחידה היא במצוות התורה שבכוחה לדחות מפניה את איסורי השבת, או שמא כל המצוות כולן אם הגיע זמנן להיעשות בשבת הן דוחות את השבת מפניהן, ואם כן – מה טעם ההבדל בין מצוה למצוה לענין זה. בעיה עקרונית ויסודית אחרת היא מהות דחייתה של השבת מפני המילה, האם פירוש הדבר שהשבת דחוייה מפני מצוה זו בכל שלבי עשייתה ובכל מצבי קיומה והתבצעותה, וכל המתעסק בה אינו מתחייב כלל באיסורי שבת, או שמא דחיה זו היא רק כאשר מגיעים לקיום מצות המילה בשלמותה וכדינה. וכמובן, תוך הדיון בשאלות אלה מתעורר ממילא הצורך לברר מהו היקפה של מצות המילה ומה הם פרטיה המחייבים של המצוה. בירורן של בעיות אלה – בפרק זה.

מסורת מקובלת בידי חכמי ישראל כי מצות המילה, כשהיא בזמנה, לאמור: ביום השמיני, דוחה את השבת. אם כי הכל מקבלים עקרון זה, בכל זאת נחלקו בה בהרבה פרטים, בין במה שנוגע למקרי-גבול שונים ובין בדבר ההגדרות המדויקות של מילה וצרכי מילה. בעיקרו של דבר שתיים הן השאלות; הראשונה באותם מקרים בהם לא ברור לחלוטין שאכן מצוה למול ילד זה, או כאשר לא נתברר אם הגיע זמנו להימול ביום זה. וכאן רבו הדעות השונות באלו מקרי ספק יפה כח מצות המילה לדחות את השבת, או שמא אין מילה דוחה את השבת אלא במקרים שבהם אין כל ספק בדבר.

והשאלה השניה: האם גם ההכנות למילה דוחות את השבת? יודעים אנו שהמילה עצמה דוחה את השבת, וגם ידוע כי התינוק זקוק לטיפול רפואי לאחר המילה, ויש לחשוש לסכנה אם לא יטפלו בו. אולם נתעוררה השאלה האם נדחים איסורי שבת לא רק מפני מעשה